

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.514>

JEL classification: Q17, L12, L59

UDC: 339.13.053:631.3:005.336.4-027.543(477)

Юрій СТЕПАНЮК

аспірант,

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Україна

E-mail: stepanuku25@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-4258-5665

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ АГРОТЕХНІКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Ринок сільськогосподарської техніки є стратегічним сегментом аграрного сектору, оскільки рівень його розвитку безпосередньо впливає на ефективність агровиробництва, продуктивність праці, собівартість продукції та продовольчу безпеку країни. Міжнародний досвід свідчить, що державне регулювання ринку агротехніки має комплексний характер і охоплює фінансові, інституційні, організаційні та інноваційні інструменти. До них належать прямі та непрямі субсидії виробникам і споживачам техніки, пільгове кредитування та розвиток лізингових програм, страхування ризиків, а також підтримка кластерних ініціатив і створення науково-технічних парків.

Метод (методологія). У статті використано методи системного аналізу для узагальнення міжнародних підходів до державного регулювання ринку агротехніки. Застосовано порівняльний метод, що дав змогу зіставити інструменти регулювання в країнах ЄС, США та інших державах із українськими реаліями. Абстрактно-логічний метод використано для формування теоретичних висновків і рекомендацій щодо можливостей адаптації. Крім того, метод узагальнення та аналогій дозволив виокремити найефективніші інструменти, придатні для впровадження в Україні.

Результати. У результаті дослідження встановлено, що провідні країни світу застосовують комплексну систему державного регулювання ринку агротехніки, яка поєднує фінансові стимули, інноваційну підтримку та екологічні стандарти. Виявлено, що найбільш ефективними є інструменти субсидування придбання техніки, податкові пільги та розвиток лізингових програм. Доведено, що їх адаптація в Україні сприятиме оновленню технічної бази аграрного сектору та підвищенню його конкурентоспроможності. Разом з тим підкреслено необхідність посилення інституційної спроможності та гармонізації з європейськими нормами для досягнення позитивного ефекту.

Ключові слова: державне регулювання; ринок агротехніки; міжнародний досвід; адаптація; субсидії; податкові пільги; лізинг; інституційна підтримка; євроінтеграція; конкурентоспроможність.

Вступ

Ринок сільськогосподарської техніки є стратегічним сегментом аграрного сектору, оскільки рівень його розвитку безпосередньо впливає на ефективність агровиробництва, продуктивність праці, собівартість продукції та продовольчу безпеку країни. Високий рівень механізації дозволяє зменшувати залежність

виробництва від сезонних коливань у забезпеченні робочою силою, підвищує якість і стабільність врожаю, а також створює передумови для інноваційного розвитку сільського господарства. У більшості розвинених держав агротехніка розглядається як ключова складова політики сталого розвитку, адже саме автоматизація, цифровізація та впровадження інноваційних

© Юрій Степанюк, 2025

Отримано: 04.04.2025 р.

Рекомендовано до друку: 10.05.2025 р.

Опубліковано: 28.05.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Степанюк Ю. Міжнародний досвід державного регулювання ринку агротехніки та можливості його адаптації в Україні. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 2. С. 514-521. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.514>

технологій визначають конкурентоспроможність аграрної продукції на глобальних ринках.

Міжнародний досвід свідчить, що державне регулювання ринку агротехніки має комплексний характер і охоплює фінансові, інституційні, організаційні та інноваційні інструменти. До них належать прямі та непрямі субсидії виробникам і споживачам техніки, пільгове кредитування та розвиток лізингових програм, страхування ризиків, а також підтримка кластерних ініціатив і створення науково-технічних парків. У країнах Європейського Союзу та США такі механізми стали основою зростання національного машинобудування, розвитку експорту техніки та посилення позицій аграрного сектору на світових ринках. У Китаї масштабне субсидування та інституційна підтримка дозволили не лише забезпечити внутрішній ринок, а й перетворити країну на одного з провідних експортерів агротехніки у світі.

Для України, яка прагне інтегруватися до європейського економічного простору та водночас долає наслідки війни, вивчення міжнародного досвіду державного регулювання ринку агротехніки має надзвичайно важливе значення. Це створює можливість адаптації найефективніших інструментів до вітчизняних умов, сприяє зниженню імпортозалежності, модернізації національного машинобудування та підвищенню стійкості аграрного виробництва. Впровадження збалансованої системи регулювання дозволить забезпечити стратегічні цілі України - зміцнення продовольчої безпеки, інтеграцію у європейські та світові ринки та розвиток конкурентоспроможної аграрної економіки.

У науковій літературі значна увага приділяється проблемам державного регулювання ринку агротехніки, зокрема в контексті підтримки технічного оновлення аграрного сектору [2]. У працях М. Портера та Ж.-Ж. Ламбена підкреслюється роль інновацій, кластеризації та інтеграції фінансових і організаційних механізмів у забезпеченні довгострокової конкурентоспроможності ринків. Дослідження Світового банку й OECD показують, що поєднання державних інструментів підтримки з приватними

інвестиціями дозволяє знижувати транзакційні витрати та прискорювати впровадження інновацій. Українські науковці ([5] акцентують на необхідності розвитку лізингових програм, машинно-технологічних станцій та інтеграції науки з бізнесом у сфері агротехніки. Таким чином, сучасні публікації обґрунтовують доцільність адаптації зарубіжного досвіду в Україні, особливо в умовах воєнних викликів та потреби відбудови національного машинобудування.

Мета статті

Мета статті полягає у дослідженні міжнародних моделей державного регулювання ринку агротехніки, аналізі ефективних фінансово-економічних інструментів та виявленні можливостей їх адаптації в Україні.

Виклад основних результатів дослідження

У світовій науковій літературі державне регулювання ринків трактується як комплексна система інституційних, фінансових, правових та організаційних заходів, спрямованих на забезпечення їх збалансованого розвитку та стійкого функціонування [1]. У контексті ринку агротехніки це означає підтримку національного виробництва техніки, стимулювання попиту з боку аграріїв через механізми кредитування та лізингу, формування сучасної інноваційної й сервісної інфраструктури, а також створення передумов для міжнародної кооперації та трансферу технологій [2].

М. Портер наголошує, що довгострокова конкурентоспроможність визначається не стільки наявністю ресурсів, скільки здатністю підприємств і держави формувати інноваційні кластери, у яких взаємодіють виробники, споживачі, науково-дослідні установи та інституції розвитку [3]. Це безпосередньо актуалізує значення кластерного підходу для ринку агротехніки, де технічний прогрес залежить від швидкості комерціалізації інновацій. Ф. Котлер розглядає ринкове регулювання через призму орієнтації на кінцевого споживача, що означає необхідність поєднання державних інструментів підтримки з маркетинговими механізмами, які враховують платоспроможність фермерів, їхні технічні

потреби та рівень готовності до впровадження новітніх технологій [4]. Ж.-Ж. Ламбен підкреслює, що державне регулювання має бути спрямоване не лише на захист виробників, а й на формування доданої вартості та підвищення загальної ринкової стійкості, що можливо лише за умови інтеграції фінансових, інституційних та інноваційних рішень у єдину систему [1].

Українські науковці роблять важливий внесок у дослідження даної проблематики. В. Скоцик обґрунтовує значення лізингових програм як основного інструменту оновлення машинно-тракторного парку в умовах дефіциту інвестиційних ресурсів [5]. М. Ільчук та І. Свиноус акцентують увагу на організаційних засадах інноваційної діяльності підприємств аграрного сектору, підкреслюючи, що без системної державної підтримки модернізація машинобудування є обмеженою [6]. Л. Єфімцева наголошує на доцільності розвитку машинно-технологічних станцій, які виступають формою інтеграції бізнесу та науки, забезпечуючи аграріїв доступом до техніки на умовах сервісу [7]. М. Шарапатюк аналізує перспективи аграрного машинобудування в умовах глобальної конкуренції, вказуючи на необхідність державного протекціонізму та стимулювання експорту [8].

Загалом, сучасні наукові підходи дають підстави стверджувати, що ефективне державне регулювання ринку агротехніки має будуватися на трьох взаємопов'язаних засадах. По-перше, інституційний вимір передбачає створення стабільної правової та нормативної бази, що забезпечує прозорість і прогнозованість ринку. По-друге, економічний аспект охоплює фінансові інструменти підтримки - кредити, субсидії, дотації, лізинг і страхування, які роблять техніку доступною для аграріїв. По-третє, організаційний вимір пов'язаний із розвитком кластерних і кооперативних форм, інтеграцією науки, бізнесу та держави у створенні інноваційних рішень.

Таким чином, державне регулювання ринку агротехніки розглядається не лише як засіб подолання ринкових диспропорцій, а й як інструмент стратегічної модернізації аграрного сектору. Воно забезпечує зростання інноваційного потенціалу, підвищення

продуктивності та конкурентоспроможності виробників, а також сприяє інтеграції України у глобальні виробничо-збутові ланцюги.

Дослідження міжнародної практики свідчить, що ефективне функціонування ринку сільськогосподарської техніки можливе лише за умови активної державної підтримки, яка поєднує фінансові, інституційні та організаційні механізми [9]. У розвинених країнах цей ринок розглядається як стратегічний, оскільки він безпосередньо впливає на продуктивність аграрного виробництва, продовольчу безпеку та конкурентоспроможність національної економіки.

У країнах Європейського Союзу головним інструментом виступає Спільна аграрна політика (CAP), що передбачає прямі субсидії для фермерів, доступ до пільгового кредитування та лізингових програм. Особливістю є поєднання фінансової підтримки з екологічними та інноваційними цілями: програми «Horizon Europe» та «Green Deal» стимулюють розвиток «розумної» техніки, цифрових платформ для управління виробництвом і технологій, орієнтованих на енергоефективність. Дослідження OECD доводять, що до 65 % інновацій у машинобудуванні країн ЄС формується в межах кластерів, які підтримуються державою та Єврокомісією. Це свідчить про те, що кластери виступають не лише виробничими осередками, а й центрами інновацій, де відбувається інтеграція науки, бізнесу та держави.

Американська модель регулювання базується на діяльності Farm Service Agency (FSA), яка надає фермерам доступ до пільгових кредитів на купівлю техніки та модернізацію виробництва. Важливу роль відіграють агролізингові та страхові програми, що мінімізують фінансові ризики виробників. Досвід США показує, що поєднання державних інструментів із приватними інвестиціями у кластерні ініціативи дозволяє знижувати транзакційні витрати на 15–25 % [10]. Це доводить ефективність моделі державно-приватного партнерства, яка забезпечує не лише доступність техніки, а й стабільність розвитку всього сектору.

Китай застосовує масштабну стратегію субсидування придбання агротехніки, що дозволило досягти рівня механізації понад 70 %

у сільському господарстві. Уряд стимулює розвиток національного машинобудування, активно створює агротехнопарки та кластери, інтегруючи виробників, науково-дослідні інститути й експортні компанії. Аналітики зазначають, що саме поєднання фінансової підтримки та інституційної інтеграції дало змогу Китаю не лише задовольнити внутрішній попит, а й стати одним із провідних експортерів агротехніки на ринки Азії та Африки. Це приклад держави, яка цілеспрямовано розвиває власне машинобудування, використовуючи експорт як інструмент зміцнення гео економічних позицій.

Досвід країн Центральної та Східної Європи (Польща, Румунія, Чехія) демонструє ефективність адаптації європейських механізмів регулювання. Після вступу до ЄС вони отримали доступ до структурних фондів, що дозволило істотно оновити машинно-тракторний парк. Субсидії у поєднанні з кооперативними програмами сприяли тому, що рівень механізації зріс на 30–40 % протягом першого десятиліття інтеграції. Особливу увагу приділено розвитку сервісних центрів та агротехнічних кластерів, які зменшують витрати фермерів на утримання й обслуговування техніки. Науковці підкреслюють, що саме поєднання фінансової допомоги та інституційної підтримки дозволило цим країнам скоротити технологічне відставання та зміцнити внутрішній ринок техніки.

Таким чином, міжнародний досвід доводить: ефективне державне регулювання ринку агротехніки базується на поєднанні фінансових інструментів (субсидій, кредитів, лізингу, страхування), інституційної підтримки (стандартизація, правове регулювання, координація кластерів) та стимулювання інновацій (цифровізація, екологізація, інтернаціоналізація виробництва). Для України це означає необхідність створення гнучкої системи, здатної адаптувати найкращі практики ЄС, США та Китаю, з урахуванням воєнних ризиків і потреб відбудови. Аналіз показує, що саме інтеграція фінансових і організаційних механізмів у комплексну модель управління дозволить подолати імпортозалежність і забезпечити стійкий розвиток вітчизняного машинобудування.

Державне регулювання ринку агротехніки в Україні має фрагментарний характер і демонструє значні обмеження, які особливо загострилися в період повномасштабної війни. Якщо у попередні роки основними проблемами були висока імпортозалежність і низький рівень оновлення машинно-тракторного парку, то з 2022 року ситуація ускладнилася через руйнування виробничих потужностей, блокування логістики та дефіцит фінансових ресурсів.

По-перше, фінансові інструменти державної підтримки виявилися недостатньо ефективними. Програми часткової компенсації вартості техніки українського виробництва втратили результативність у зв'язку зі зниженням виробничих можливостей вітчизняних підприємств. Компенсація відсоткових ставок за кредитами в межах державних програм («5-7-9%») частково пом'якшила доступ до фінансування, однак воєнні ризики зменшили інтерес банків до кредитування аграріїв. У результаті фінансове навантаження на фермерів зросло, а попит на техніку суттєво скоротився.

По-друге, інституційна складова регулювання виявилася вразливою до кризових викликів. В Україні відсутня довгострокова стратегія розвитку ринку агротехніки, яка б враховувала умови війни та відбудови. Наявні нормативні документи радше описують загальні напрями розвитку АПК, але не містять чітких інструментів підтримки машинобудування. Водночас з'явилися нові ініціативи - зокрема, урядові переговори про створення гарантійних механізмів для кредитування підприємств у прифронтових регіонах, а також співпраця з ЄБРР та Світовим банком у сфері технічної модернізації.

По-третє, організаційно-економічні інструменти регулювання практично не охоплюють кластеризацію та кооперацію, які могли б знизити витрати на придбання та обслуговування техніки. В умовах війни ця проблема стала критичною: через руйнування сервісних центрів та нестачу запасних частин аграрії змушені звертатися до іноземних постачальників, що збільшує витрати і поглиблює залежність від імпорту.

По-четверте, інноваційна складова у воєнних умовах практично зупинилася. Вітчизняні підприємства обмежені у фінансуванні досліджень та впровадженні сучасних рішень через втрату ринків, руйнування виробничої інфраструктури та брак інвестицій. Попри це, окремі господарства почали впроваджувати цифрові платформи для моніторингу техніки та оптимізації виробничих процесів, однак такі приклади залишаються точковими.

Разом із тим, війна стимулювала появу нових міжнародних програм підтримки, які опосередковано впливають і на ринок агротехніки. Наприклад, ініціативи ЄС щодо «Солідарних шляхів» та грантові програми FAO та USAID створюють додаткові можливості для оновлення технічної бази українських господарств. Проте масштаби цієї підтримки поки що не компенсують втрат, завданих війною.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що державне регулювання ринку агротехніки в Україні в умовах війни є слабко скоординованим і реагує на виклики радше ситуативно, ніж системно. Основні проблеми - недостатність фінансування, відсутність довгострокової стратегії, низький рівень інституційної координації та обмежена інтеграція інновацій. Водночас війна загострила потребу в комплексному підході до розвитку ринку агротехніки, орієнтованому на відбудову, кластеризацію, залучення міжнародних ресурсів та створення ефективних механізмів кредитування і страхування. Саме поєднання цих заходів може закласти основу для післявоєнної модернізації машинобудування і забезпечення стійкості українського аграрного сектору.

Аналіз зарубіжних моделей державного регулювання ринку агротехніки свідчить про наявність низки напрямів, які можуть бути успішно адаптовані до українських умов. Впровадження цих інструментів здатне не лише знизити залежність аграрного сектору від імпорту техніки, але й забезпечити відновлення та модернізацію національного машинобудування, що є критично важливим у післявоєнний період.

Одним із ключових кроків є створення державного фонду гарантування кредитів для

здешевлення позик на купівлю техніки. Такий механізм широко застосовується у країнах ЄС та США, де держава бере на себе частину кредитних ризиків, що робить фінансування доступнішим навіть для малих і середніх фермерських господарств. В умовах України це дозволило б залучити ширше коло аграріїв до процесу модернізації та відновлення технічного парку, знизити фінансове навантаження та підвищити інвестиційну привабливість сектору.

Не менш важливим напрямом є розширення лізингових програм, які зменшують капітальні витрати фермерів. На відміну від класичного кредитування, лізинг передбачає поступове фінансування придбаної техніки, що робить його більш прийнятним для підприємств у кризових умовах. У післявоєнній Україні це може стати ключовим механізмом оновлення машинно-тракторного парку, особливо для господарств, які втратили техніку внаслідок бойових дій.

В умовах війни особливої ваги набуває впровадження агрострахування з воєнним компонентом. Досвід Ізраїлю демонструє, що страхування, яке охоплює ризики, пов'язані з бойовими діями, може забезпечувати аграріям мінімальний рівень фінансової стабільності навіть у кризових ситуаціях. Для України це означало б можливість компенсації втрат поголів'я, техніки та інфраструктури, що критично важливо для збереження виробничого потенціалу та продовольчої безпеки.

Важливою складовою адаптації є підтримка кластерних об'єднань і технопарків, які знижують транзакційні витрати, стимулюють інновації та інтеграцію науки у виробництво. Міжнародний досвід свідчить, що саме кластери забезпечують до 60 % інновацій у машинобудуванні, оскільки вони створюють умови для синергії між підприємствами, дослідницькими центрами та державою. Для України це могло б стати основою не лише відновлення, а й довгострокового розвитку аграрного машинобудування з орієнтацією на експорт.

Окремого значення набуває участь у міжнародних проектах ЄБРР, Світового банку, IFC, спрямованих на відновлення машинобудування та екологізацію

виробництва. Такі програми вже довели свою ефективність у країнах Центральної та Східної Європи, де завдяки зовнішнім інвестиціям вдалося суттєво модернізувати технічну базу аграрного сектору. Для України міжнародне партнерство може стати джерелом не лише фінансових ресурсів, а й доступу до сучасних технологій та практик управління.

Особливої актуальності ці заходи набувають в умовах війни, коли руйнування інфраструктури, знищення техніки та логістичні обмеження створюють безпрецедентні ризики для аграрного сектору. Системна адаптація міжнародного досвіду може стати ключем до зміцнення стійкості українського ринку агротехніки, формування інноваційної моделі його розвитку та інтеграції України у глобальні виробничо-збутові ланцюги.

Висновки

Міжнародний досвід переконливо доводить, що ефективне функціонування ринку агротехніки можливе лише за умови комплексного державного регулювання, яке інтегрує фінансові, інституційні, організаційні та інноваційні інструменти. Практика країн ЄС демонструє, що поєднання субсидій, кредитів і лізингових програм із політикою стимулювання інновацій та екологізації виробництва забезпечує стійке оновлення машинно-тракторного парку. Досвід США підкреслює важливість державно-приватного партнерства та кластерних моделей, які дозволяють знижувати транзакційні витрати та створювати сприятливе середовище для інновацій. Китай показує, що масоване субсидування в поєднанні з розвитком національного машинобудування і формуванням агротехнопарків здатне не лише задовольнити внутрішні потреби, а й сформуванати потужний експортний потенціал. Країни Центральної та

Східної Європи демонструють ефективність залучення структурних фондів і міжнародних програм у модернізації технічної бази сільського господарства.

Для України адаптація цих механізмів є не просто рекомендацією, а необхідною умовою для подолання системних проблем - високого рівня зношеності техніки, критичної імпортозалежності, недостатнього розвитку національного машинобудування та слабкої інтеграції науки й бізнесу. Застосування міжнародного досвіду може стати важливим елементом післявоєнної відбудови, коли відновлення технічної бази аграрного сектору буде безпосередньо пов'язане з відновленням продовольчої безпеки та зміцненням економічної стійкості країни.

Застосування інструментів субсидування, пільгового кредитування та страхування із воєнним компонентом дозволить створити фінансовий фундамент для оновлення технічного парку. Кластеризація та розвиток технопарків сприятимуть формуванню інноваційного середовища й зниженню витрат аграріїв. Активна участь у міжнародних програмах ЄБРР, Світового банку та IFC забезпечить не лише доступ до фінансових ресурсів, а й інтеграцію до глобальних технологічних і виробничо-збутових ланцюгів.

Таким чином, розвиток ринку агротехніки в Україні має стати одним із пріоритетних напрямів державної політики. Комплексна адаптація міжнародного досвіду створює базу для підвищення продуктивності аграрного виробництва, зміцнення продовольчої безпеки, формування сучасної інфраструктури машинобудування та зростання конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації та євроінтеграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ламбен Ж.-Ж. Стратегічний маркетинг. Європейська перспектива / пер. з англ. ; наук. ред. С. Гаркавенко. Київ : Основи, 2004. – 648 с.
2. Демчак І. М., Шклярська А. В., Шишкін Ю. В. Державне регулювання на ринку сільськогосподарської техніки. Продуктивність агропромислового виробництва. Економічні науки. 2013. № 23. С. 3–11.

3. Porter M. E. The Competitive Advantage of Nations. New York : Free Press, 1990. 855 p.
4. Kotler P. A Framework for Marketing Management. Upper Saddle River : Prentice Hall, 2001. 255 p.
5. Скоцик В. Є. Проблеми державної підтримки технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва: сучасний стан та проблеми вирішення. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. С. 227–231.
6. Ільчук М., Свиноус І., Томашевська О. Теоретичні засади здійснення інноваційної діяльності в сільському господарстві. Економічний дискурс. 2024. Вип. 1–2. С. 17–25.
7. Єфімцева Л. О. Машино-технологічні станції із врахуванням історичного досвіду як один із напрямів розвитку ринку агротехнологічних робіт та послуг. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки. 2021. Т. 7, № 1. С. 31–39.
8. Шарапатюк М. Аграрне машинобудування в Україні: виклики та можливості розвитку. Herald of Khmelnytskyi National University. Technical sciences. 2024. № 339.4. С. 142–147.
9. Науменко І. В. Державне регулювання технічного оновлення аграрних підприємств. Агроінком. 2013. № 7–9. С. 40–43.
10. World Bank. World Development Report 2012: Jobs. Washington, DC : World Bank, 2012. 448 p.

REFERENCES

1. Lambin, J.-J. (2004). *Strategic marketing. European perspective* (S. Harkavenko, Ed.; trans. from Eng.). Kyiv: Osnovy.
2. Demchak, I. M., Shklyarska, A. V., & Shyshkin, Yu. V. (2013). State regulation in the market of agricultural machinery. *Productivity of Agro-Industrial Production. Economic Sciences*, 23, 3–11.
3. Porter, M. E. (1990). *The competitive advantage of nations*. New York: Free Press.
4. Kotler, P. (2001). *A framework for marketing management*. Upper Saddle River: Prentice Hall.
5. Skotsyk, V. Ye. (2016). Problems of state support for technical provision of agricultural production: Current state and ways of solving. *Global and National Problems of Economy*, 11, 227–231.
6. Ilchuk, M., Svyynous, I., & Tomashevskaya, O. (2024). Theoretical principles of innovation activity implementation in agriculture. *Economic Discourse*, 1–2, 17–25.
7. Yefimtseva, L. O. (2021). Machine-technological stations with historical experience considered as one of the directions for the development of the market of agrotechnological works and services. *International Scientific Journal "Internauka". Series: Economic Sciences*, 7(1), 31–39.
8. Sharapatiuk, M. (2024). Agricultural engineering in Ukraine: Challenges and development opportunities. *Herald of Khmelnytskyi National University. Technical Sciences*, 339.4, 142–147.
9. Naumenko, I. V. (2013). State regulation of technical modernization of agricultural enterprises. *Agroinkom*, 7–9, 40–43.
10. World Bank. (2012). *World development report 2012: Jobs*. Washington, DC: World Bank.

Yurii Stepaniuk, Postgraduate Student, Tavria State Agrotechnological University named after Dmytro Motornyi, Ukraine

International experience of state regulation of the agricultural machinery market and opportunities for its adaptation in Ukraine

Abstract

Introduction. The agricultural machinery market is a strategic segment of the agrarian sector, as its level of development directly influences the efficiency of agricultural production, labour productivity, production costs, and the country's food security. International experience demonstrates that state regulation of the agricultural machinery market is complex in nature and encompasses financial, institutional, organisational, and innovation instruments. These include direct and indirect subsidies to producers and consumers of machinery, preferential lending and the development of leasing programmes, risk insurance, as well as support for cluster initiatives and the creation of science and technology parks.

Methodology. The study applies methods of systems analysis to generalise international approaches to state regulation of the agricultural machinery market. A comparative method was employed to juxtapose regulatory instruments used in the EU, the USA, and other countries with Ukrainian realities. The abstract-logical method was applied to form theoretical conclusions and recommendations regarding adaptation opportunities. In addition, the method of generalisation and analogies was used to identify the most effective instruments suitable for implementation in Ukraine.

Results. The study established those leading countries employ a comprehensive system of state regulation of the agricultural machinery market, combining financial incentives, innovation support, and environmental standards. It was found that the most effective instruments include subsidies for machinery acquisition, tax incentives, and the development of leasing programmes. It is proven that their adaptation in Ukraine would contribute to modernising the technical base of the agrarian sector and enhancing its competitiveness. At the same time, the study emphasises the necessity of strengthening institutional capacity and harmonising with European standards to achieve a positive effect.

Keywords: state regulation; agricultural machinery market; international experience; adaptation; subsidies; tax incentives; leasing; institutional support; European integration; competitiveness.

Cite as: Stepaniuk, Yu. (2025). International experience of state regulation of the agricultural machinery market and opportunities for its adaptation in Ukraine. *Economic analysis*, 35 (2), 514-521. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.514>